

2021-03-04
S2021/02144 (delvis)

Socialdepartementet

Socialstyrelsen
106 30 Stockholm

Uppdrag att kartlägga den prehospitala vården samt att följa upp och utvärdera regeringens satsningar på ambulanssjukvården 2021–2023

Regeringens beslut

Regeringen ger Socialstyrelsen i uppdrag att kartlägga den prehospitala vården och, utifrån kartläggningen, lämna förslag på hur den prehospitala vården kan utvecklas, effektiviseras och stärkas på ett ändamålsenligt och kostnadseffektivt sätt. Inom ramen för uppdraget ingår även att följa upp och utvärdera regeringens satsningar på ambulanssjukvården 2021–2023.

Uppdraget ska genomföras i samverkan med regionerna, Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) och andra relevanta aktörer. Socialstyrelsen ska vid behov inhämta underlag och synpunkter från Inspektionen för vård och omsorg (IVO) och Läkemedelsverket.

Kartläggningen av den prehospitala vården inklusive förslag på hur den prehospitala vården kan utvecklas och stärkas ska redovisas till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 1 oktober 2022.

Den del av uppdraget som rör uppföljning och utvärdering av regeringens satsningar på ambulanssjukvården ska delredovisas till Regeringskansliet (Socialdepartementet) årligen, senast den 1 oktober 2022 och senast den 1 juni 2023. Uppdraget avseende uppföljning och utvärdering av regeringens satsningar ska slutredovisas till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 1 mars 2024. Slutredovisningen ska innehålla en samlad bedömning av regeringens satsningar på ambulanssjukvården och en analys av satsningarnas resultat.

Socialstyrelsen får för uppdragets genomförande använda 3 000 000 kronor under 2021. Kostnaderna ska belasta utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg, anslaget 1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård, anslagsposten 17 Stärkt ambulansvård. Medlen utbetalas engångsvis efter rekvisition ställd till Kammarkollegiet. Rekvisitionen ska lämnas senast den 1 december 2021. Medel som inte har utnyttjats ska återbetalas till Kammarkollegiet senast den 31 mars 2022. Vid samma tidpunkt ska en ekonomisk redovisning lämnas till Kammarkollegiet. Rekvisition, återbetalning och redovisning ska hänvisa till det diarienummer som detta beslut har.

Ärendet

Prehospital vård är ett samlingsnamn för den vård som patienten först möter vid sjukdoms- eller olycksfall. Tidigare handlade det mest om att så fort som möjligt köra in patienten till akutsjukhus. Idag kan allt mer sjukvård bedrivs redan i ambulansen eller i patientens hemmiljö. Ambulanssjukvården erbjuder idag en kvalificerad prehospital akutsjukvård vilket ställer höga krav på att verksamheten ger möjlighet till utveckling av kompetens och kvalitet för att kunna säkerställa en god och säker vård. Detta är områden som behöver utvecklas och stärkas, vilket framgår av bland annat IVO:s tillsynsrapporter. För att sjuktransporterna ska fungera effektivare behöver även samordningen utvecklas. I budgetpropositionen för 2021 har regeringen aviserat en satsning på en förstärkt ambulansvård med 100 miljoner kronor 2021. För 2022 och 2023 beräknas 100 miljoner kronor per år (prop. 2020/21:01).

Som en del av satsningen på ambulanssjukvården ingick staten och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) en överenskommelse den 29 januari 2021 om att förstärka och utveckla ambulanssjukvården för att bli mera jämlik och tillgänglig samt möta kraven som utvecklingen mot en god och nära vård samt högspecialiserad vård medför (S2021/00820). Överenskommelsen omfattar för 85 000 000 kronor för 2021 som fördelas till regionerna för insatser som utvecklar ambulanssjukvården för att möta hela hälso- och sjukvårdens utveckling. Detta innefattar insatser för ökad effektivitet avseende responstider, kompetenshöjande insatser för medarbetare inom ambulanssjukvården och insatser som ger utvecklade förutsättningar för samordning av sjuktransporter. Inom ramen för överenskommelsen ska SKR stödja regionernas arbete med att utveckla ambulanssjukvården samt synliggöra och sprida goda exempel som avser utveckling av ambulanssjukvården. Avseende samordning av sjuktransporter ska SKR bidra till utvecklingen av samarbete

och samverkan mellan regioner och med aktörer som exempelvis den statliga räddningstjänsten.

Regeringen fördelar även 46 000 000 kronor per år till regionerna efter ansökan i enlighet med förordningen (2021:18) om statsbidrag för utveckling av den prehospitaledv akutsjukvården för patienter med psykisk ohälsa. Statsbidraget syftar bl.a. till att stärka regionernas möjligheter att inrätta s.k. psykiatriambulanser och att utveckla arbetssätt genom digitala hjälpmedel och system. En pågående satsning på mobila lösningar och arbetssätt finns också inom överenskommelsen mellan regeringen och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) inom området psykisk hälsa och suicidprevention för perioden 2021–2022 (S2020/09779). Inom ramen för den överenskommelsen ska SKR bidra med innovationsstöd och samordning för förbättrad tillgänglighet med mobila lösningar, inklusive vård och behandling på distans, och effektiva och ändamålsenliga lösningar för transporter av patienter liksom uppföljning av satsningen på mobila lösningar. Överenskommelsen följs upp och utvärderas löpande av Socialstyrelsen och Folkhälsomyndigheten (S2020/01044).

I ett modernt, hållbart hälso- och sjukvårdssystem, där viss vård ska finnas nära och viss vård ska vara högspecialiserad och centrerad, är adekvata och effektiva transporter och mobila vårdlösningar en central del. Den prehospitaledv vården är således ett viktigt utvecklingsområde som kan ge patienter ett bättre omhändertagande och samtidigt avlasta akutsjukvård och sjukhus. Uppdraget syftar till att stärka, effektivisera och utveckla den prehospitaledv vården och bidra till utveckling och lärande på nationell, regional och lokal nivå. Uppdraget syftar även till att säkerställa att regeringens satsningar är effektiva och ändamålsenliga och bidra till att satsningarna kan vidareutvecklas vid behov.

Närmare om uppdraget

Uppdraget innefattar att göra en kartläggning av den prehospitaledv vården. Kartläggningen ska lyfta faktorer som berör t.ex. organisation, resurser och bemanning, samverkan samt patientsäkerhet. Kartläggningen ska syfta till att ge en nationell bild av nuläget i den prehospitaledv vården. Utifrån kartläggningen ska Socialstyrelsen lämna förslag på hur den prehospitaledv vården kan utvecklas, effektiviseras och stärkas, på såväl kort som lång sikt. Myndigheten ska i arbetet beakta utvecklingen mot en nära vård och högspecialiserad vård. Fokus ska särskilt ligga på sådana utvecklingsbehov och insatser

som är gemensamma för regionerna och där det kan finnas behov av nationellt stöd eller ändringar i regelverk. Om förslag på författningsändringar lämnas ska de ekonomiska konsekvenserna av förslagen redovisas och beräknas för stat, kommuner och regioner. I de fall förslagen medför ökade kostnader ska förslag till finansiering lämnas. Om förslagen påverkar den kommunala självstyrelsen ska de konsekvenser och de särskilda avvägningar som föranlett förslagen särskilt redovisas (se 14 kap. 3 § RF).

Socialstyrelsen ska vidare följa och utvärdera regeringens satsningar på ambulanssjukvården utifrån överenskommelsen mellan staten och SKR om förstärkning av ambulanssjukvården (S2021/00820) och förordningen (2021:18) om statsbidrag för utveckling av den prehospitala akutsjukvården för patienter med psykisk ohälsa. Inom ramen för detta ska Socialstyrelsen analysera och följa utvecklingen samt utvärdera resultaten av satsningarna i förhållande till satsningarnas syfte och inriktning.

På regeringens vägnar

Ardalan Shekarabi

Andrea Larsson

Kopia till

Statsrådsberedningen/Internrevision
Finansdepartementet/Ba
Regeringskansliets förvaltningsavdelning/Ekol
Inspektionen för vård och omsorg
Läkemedelsverket
Sveriges Kommuner och Regioner